

اصول قانون اساسی

در تونظرات شورای نگهبان

عنوان

اصل هفتاد و ششم

شماره مسلسل: ۱۳۹۶۰۰۰۹

تاریخ: ۱۳۹۶/۳/۷



پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

اصول قانون اساسی در پرتو نظرات شورای نگهبان

اصل هفتاد و ششم

تدوین:

محمد فتحی

ناظر علمی:

کاظم کوهی

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۶۰۰۹

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۳/۷

پژوهشکده شورای نگهبان



فهرست مطالب

۳	اصل هفتاد و ششم.....
۳	۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی.....
۳	۱-۱- طرح آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی.....
۴	۲-۱- طرح تأسیس وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی.....
۴	۳-۱- طرح قانونی اجراء اصل ۷۶ قانون اساسی جمهوری اسلامی.....
۵	۴-۱- طرح ایجاد دفاتر ارتباط مردم با نمایندگان مجلس شورای اسلامی.....
۶	۵-۱- طرح تعیین قائم‌مقام شورای اسلامی شهر.....
۶	۶-۱- طرح قانونی حذف تبصره (۲) ماده (۱۴۹) آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و الحاق (۴) تبصره به آن.....
۷	۷-۱- لایحه بودجه سال ۱۳۷۲ کل کشور.....
۸	۸-۱- لایحه تشکیلات، وظایف و انتخاب شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران.....
۸	۹-۱- طرح تشکیل سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران.....
۹	۱۰-۱- طرح آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی.....
۱۱	۱۱-۱- طرح نحوه نظارت مجلس شورای اسلامی بر انعقاد قراردادها در دستگاه‌های اجرایی.....
۱۳	۱۲-۱- لایحه اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.....
۱۳	۱۳-۱- طرح اصلاح موادی از قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی.....
۱۵	۱۴-۱- لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور.....
۱۶	۱۵-۱- لایحه برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۰-۱۳۹۴).....
۱۶	۱۶-۱- طرح اصلاح موادی از قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی.....

- ۱-۱۷- طرح عضویت و لغو عضویت نمایندگان مجلس شورای اسلامی
- در برخی از شوراها، شوراهای عالی، شوراها، مجامع و سایر هیئت‌ها..... ۱۷
- ۱-۱۸- طرح اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور..... ۱۷
- ۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران..... ۱۸
- ۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان..... ۱۸
- ۳-۱- استفسار رئیس مجلس شورای اسلامی نسبت به متعلق‌علیه حق مذکور در اصل ۷۶ قانون اساسی..... ۱۸
- ۳-۲- استفسار رئیس مجلس شورای اسلامی نسبت به حق نمایندگیان بر مکاتبه با دستگاه‌های اجرایی جهت کسب اطلاع از امور کشور در راستای انجام وظایف نمایندگی مقرر در قانون اساسی، از جمله حق اظهار نظر راجع به تمامی مسائل داخلی و خارجی کشور..... ۱۹
- ۳-۳- استفسار رئیس مجلس شورای اسلامی نسبت به حدود وظایف، اختیارات و مسئولیت‌های نمایندگان مجلس..... ۲۱
- ۳-۴- استفسار رئیس مجلس شورای اسلامی نسبت به حدود حقوق نمایندگان مجلس در رابطه با سؤال از عملکرد دادگاه‌ها و مسئولان قضایی و حدود پاسخگویی وزیر دادگستری و دیگر مسئولان قضایی به این سؤالات..... ۲۳
- ۳-۵- درخواست رئیس کمیسیون شوراها و امور داخلی مجلس نسبت به تحقیق و تفحص از ابطال انتخابات پانزده حوزه انتخابیه..... ۲۵
- ۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی..... ۲۶
- ۵- تذکرات ارشادی و قانونی شورای نگهبان..... ۲۶

اصل هفتاد و ششم

مجلس شورای اسلامی حق تحقیق و تفحص در تمام امور کشور را دارد.

۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

۱-۱- نظر شماره ۴۵۱۳ مورخ ۱۳۶۱/۲/۲ شورای نگهبان در خصوص طرح آیین نامه

داخلی مجلس شورای اسلامی، مصوب ۱۳۶۱/۱/۱۹ مجلس شورای اسلامی:

۱-۱-۱- ماده (۱۵۰)^(۱) که اجازه می‌دهد هر نماینده از هر یک از مسئولان اجرایی و قضایی توضیح بخواهد و مآلاً حق بازرسی و مشاهده اسناد و ... به او داده شده است با توجه به اینکه طبق اصل ۷۶ قانون اساسی، مجلس شورای اسلامی حق تفحص و تحقیق دارد نه هر نماینده و اصل ۸۸^(۲) نیز حق اظهار نظر را در همه مسائل

۱. ماده ۱۵۰- به موجب اصل ۷۶ و ۸۴ قانون اساسی با توجه به مسئولیت نمایندگان مجلس شورای اسلامی در برابر همه مردم، هر نماینده می‌تواند از هر یک از مسئولان اجرایی و قضایی درباره هریک از موضوعات تحت قلمرو مسئولیت او توضیح بخواهد. توضیح خواسته شده کتباً از طریق کمیسیون اصل ۷۶ به رئیس واحد اجرایی ابلاغ می‌شود. رئیس اداره کتباً و یا با حضور در کمیسیون توضیح می‌دهد و در صورت درخواست نماینده و تصویب کمیسیون نماینده حق بازرسی و مشاهده اسناد و ادله مربوطه را دارد و در صورت تشخیص تخلف متخلف توسط کمیسیون از طریق مراجع قانونی تحت پیگرد قرار می‌گیرد.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۶۱/۳/۲۳ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۱۵۰- مجلس جهت اجرای اصل ۷۶ کمیسیونی به نام کمیسیون اصل ۷۶ تشکیل داده و در مواردی که نماینده‌ای در مورد مسائل کشور و قوای سه‌گانه تقاضای تحقیق نماید تقاضا را به کمیسیون مذکور تقدیم نموده و از طریق این کمیسیون موارد را تحقیق می‌کند و مسئولان مکلف به ارائه اطلاعات و اسناد مورد تقاضای کمیسیون اصل ۷۶ می‌باشند.

نظر شماره ۴۷۳۷ مورخ ۱۳۶۱/۴/۸ شورای نگهبان در خصوص طرح آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، مصوب ۱۳۶۱/۳/۲۳ مجلس شورای اسلامی:

با توجه به اینکه ایراد شورای نگهبان نسبت به ماده (۱۵۰) آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی این بود که حق تحقیق و تفحص مذکور در اصل ۷۶ قانون اساسی برای مجلس شورا است نه هر نماینده و در ماده (۱۵۰) اصلاحی نیز این حق برای نماینده از طریق کمیسیونی به نام کمیسیون اصل ۷۶ شناخته شده، ایراد شورای نگهبان به قوت خود باقی است و ماده (۱۵۰) اصلاحی به نظر اکثریت شورای نگهبان مغایر قانون اساسی می‌باشد.

(در خصوص ایراد شورای نگهبان، اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده و لذا این طرح، به سرانجام قانونی نرسیده است.)

۲. به نظر می‌رسد در اینجا منظور، «اصل ۸۴» بوده است که در متن نظر شورا، به اشتباه «اصل ۸۸» درج شده است.

به هر نماینده داده است نه تحقیق و تفحص، با قانون اساسی مغایرت دارد.

۱-۲- نظر شماره ۸۷۷۰ مورخ ۱۳۶۲/۳/۱۲ شورای نگهبان در خصوص طرح تأسیس وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی مصوب ۱۳۶۱/۲/۲۷ مجلس شورای اسلامی:

۱-۲-۱- ماده (۴)^(۱) نیز مغایر با قانون اساسی است؛ زیرا تعیین ناظر دائمی در وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی از طرف مجلس شورای اسلامی نوعی دخالت قوه مقننه در قوه مجریه است و این امر از مصادیق اصل ۷۶ قانون اساسی نمی‌باشد.

۱-۳- نظر شماره ۵۳۴۸ مورخ ۱۳۶۴/۱۱/۱ شورای نگهبان در خصوص طرح قانونی اجراء اصل ۷۶ قانون اساسی جمهوری اسلامی مصوب ۱۳۶۴/۱۰/۱۰ مجلس شورای اسلامی:

۱-۳-۱- تفویض اختیار اعمال حق تحقیق و تفحص به کمیسیون، چنانکه ظاهر این طرح است، مغایر با اصل ۷۶ قانون اساسی است. اما چنانچه این طرح بر این اساس اصلاح شود که برای استفاده از حق مذکور کمیسیون مقدماتی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی تشکیل گردد تا با توجه به گزارش‌ها و اطلاعات واصله در امور و مسائلی که تحقیق و تفحص در آنها لازم است بررسی نموده و گزارش آن را به مجلس تقدیم نمایند، با اصل مذکور مغایرت ندارد.^(۲)

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و هفتم، شماره ۱-۱۱-۲.

۲. ماده ۱- در اجرای اصل ۷۶ قانون اساسی و به منظور تحقیق و تفحص در تمام امور کشور در هر دوره قانون‌گذاری، کمیسیونی متشکل از نمایندگان مجلس شورای اسلامی تشکیل می‌گردد. تبصره- تعداد اعضای این کمیسیون برابر تعداد استان‌های کشور می‌باشد که از هر استان یک نفر (و در استان‌های با جمعیت بیش از (۲) میلیون نفر دو نفر خواهد بود) از بین نمایندگان کاندیدای همان استان با رأی مجلس شورای اسلامی انتخاب خواهند شد.

ماده ۲- کمیسیون موظف است لااقل هر سه ماه یکبار گزارش عملکرد خود را به جلسه علنی مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید، مگر در مواردی که به تشخیص کمیسیون مطرح شدن آن در جلسه علنی صلاح نباشد که در این صورت گزارش خود را با رعایت اصل ۶۹ به اطلاع نمایندگان مجلس خواهد رسانید.

ماده ۳- کمیسیون می‌تواند جهت تحقیق و تفحص در هر مورد که صلاح بداند و همچنین حسب درخواست هر یک از نمایندگان به افرادی اعم از نمایندگان مجلس و غیر آنها با حکم رسمی مأموریت دهد. مأمورین مذکور موظفند در مدت مقرر در حکم گزارش بررسی‌های انجام‌شده را در اختیار کمیسیون قرار دهند.

۴-۱- نظر شماره ۹۴۸ مورخ ۱۳۶۸/۶/۲۶ شورای نگهبان در خصوص طرح ایجاد دفاتر ارتباط مردم با نمایندگان مجلس شورای اسلامی، مصوب ۱۳۶۸/۶/۲۱ مجلس شورای اسلامی:

۴-۱-۱- نظر به اینکه به موجب اصل پنجاه و هفتم قانون اساسی قوای سه‌گانه مملکتی مستقل از یکدیگرند و نظر به اینکه موارد نظارت و مداخله قوه مقننه در قوه مجریه که از طریق مجلس شورای اسلامی اعمال می‌شود در اصول ۷۶، ۸۸، ۸۹ و ۹۰ قانون اساسی مشخص گردیده و نظر به اینکه سِمَت نمایندگی به موجب اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی قائم به شخص است و قابل واگذاری به دیگری نیست، و چگونگی بازرسی و نظارت بر حُسن جریان امور در دستگاه‌های اجرایی و قضایی نیز مشخصاً و منحصرأً در برخی از اصول قانون اساسی از جمله اصول ۱۵۶، ۱۷۳، ۱۷۴ بیان شده است، ماده واحده به کیفیتی که تنظیم شده مغایر با قانون اساسی است.^(۱)

→

تبصره ۱- کمیسیون مزبور موظف است نتیجه تحقیق و تفحص را به کمیسیون تخصصی مجلس شورای اسلامی گزارش دهد و کمیسیون‌های تخصصی موظفند بنا به درخواست این کمیسیون همکاری لازم را به عمل آورند.

تبصره ۲- کمیسیون مزبور موظف است در مواردی که هر یک از نمایندگان مجلس شورای اسلامی تقاضا نمایند تحقیق و تفحص به عمل آورد.

ماده ۴- مسئولان دستگاه‌های اجرایی، قضایی، نظامی، انتظامی و کلیه سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت و نهادهای قانونی و شهرداری‌ها و مؤسساتی که شمول آن مستلزم ذکر نام است مکلفند با مأمورین کمیسیون مذکور همکاری‌های لازم را به عمل آورند و اطلاعات و مدارک مورد نیاز را بدون فوت وقت در اختیار آنان قرار دهند.

ماده ۵- کمیسیون مذکور می‌تواند گزارش‌های تنظیمی خود را در صورت نیاز همراه با تصویر اسناد و مدارک ضمیمه جهت پیگیری تسلیم مراجع صالحه قضایی نماید و مراجع مذکور موظفند خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و نتیجه را در اسرع وقت به کمیسیون گزارش دهند.

ماده ۶- عدم همکاری مسئولان دستگاه‌های موضوع ماده (۴) جرم محسوب و موجب انفصال موقت از (۳) ماه تا یک سال خواهد بود و در صورت تکرار علاوه بر انفصال دائم به تعزیر بر حسب حکم حاکم شرع قانون تعزیرات محکوم خواهند شد.

ماده ۷- از تاریخ تصویب این قانون، ماده (۱۴۸) آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی لغو گردید.

(در خصوص ایراد شورای نگهبان، اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده و لذا این طرح، به سرانجام قانونی نرسیده است.)

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و هفتم، شماره ۱-۱۷-۱.

۵-۱- نظر شماره ۳۶۱۶ مورخ ۱۳۷۱/۶/۱۷ شورای نگهبان در خصوص طرح**تعیین قائم مقام شورای اسلامی شهر مصوب ۱۳۷۱/۶/۱۰ مجلس شورای اسلامی:**

۱-۵-۱- عضویت نماینده یا نمایندگان مجلس شورای اسلامی در هیئت مذکور در بند (۵)،^(۱) به لحاظ اینکه خارج از محدوده وظایف نمایندگی است، خلاف قانون اساسی شناخته شد.

۶-۱- نظر شماره ۴۰۴۸ مورخ ۱۳۷۱/۱۰/۱۴ شورای نگهبان در خصوص طرح

قانونی حذف تبصره (۲) ماده (۱۴۹) آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و الحاق (۴) تبصره به آن،^(۲) مصوب ۱۳۷۱/۱۰/۵ مجلس شورای اسلامی:

۱-۶-۱- ذیل تبصره (۴) و عموم صدر تبصره (۵) از این جهت که به مجلس اجازه تحقیق و تفحص و یا رسیدگی به شکایات را در مورد نهادهای تحت امر مستقیم مقام معظم رهبری داده است، خلاف اصول متعدد قانون اساسی شناخته شد.^(۳)

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و هفتم، شماره ۱-۲۲-۱.

۲. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح قانونی حذف تبصره (۲) ماده (۱۴۹) آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و الحاق (۲) تبصره به آن» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۳. تبصره ۴- در صورت احراز تخلف توسط هیئت تحقیق و تفحص، مراتب حسب مورد برای پیگیری به کمیسیون اصل ۹۰ ارجاع و کمیسیون اصل ۹۰ متخلف را به محاکم قضایی جهت پیگیری معرفی می نماید. بالاترین مقام اجرایی موظف است مأمور متخلف را تا اتمام رسیدگی از کار برکنار نماید. دادگاه صالحه به تقاضای کمیسیون اصل ۹۰ موظف است خارج از نوبت به موضوع رسیدگی کرده و نتیجه را به کمیسیون مربوطه اعلام نماید. تخلف مأمورین متخلف در نهادهای تحت امر مقام معظم رهبری جهت ملاحظه معظم له ارسال خواهد شد.

تبصره ۵- مسئولان دستگاه موضوع تحقیق و تفحص و کلیه دستگاه های اجرایی، قضایی و نهادهای انقلاب اسلامی موظف به فراهم نمودن امکانات و تسهیلات مورد نیاز هیئت و در اختیار گذاشتن اطلاعات و مدارک درخواستی هیئت می باشند و در صورت عدم همکاری، مسئولان دستگاه ذی ربط متخلف و مجرم محسوب می گردند و کمیسیون اصل ۹۰ طبق مقررات قانونی رسیدگی خواهد کرد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۷۱/۱۲/۹ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

تبصره ۴- در صورت احراز تخلف توسط هیئت تحقیق و تفحص، مراتب حسب مورد برای پیگیری به کمیسیون اصول ۸۸ و ۹۰ ارجاع و کمیسیون مذکور متخلف را به محاکم قضایی جهت پیگیری معرفی می نماید. هیئت های رسیدگی به تخلفات اداری و دادگاه صالحه موظفند حسب مورد به تقاضای کمیسیون فوق الذکر خارج از نوبت و برابر مقررات رسیدگی کرده و نتیجه را به کمیسیون

۷-۱- نظر شماره ۴۱۹۳ مورخ ۱۳۷۱/۱۱/۱۲ شورای نگهبان در خصوص لایحه

بودجه سال ۱۳۷۲ کل کشور، مصوب ۱۳۷۱/۱۱/۱۰ مجلس شورای اسلامی:

۱-۷-۱- در بند (د) تبصره (۳۰)^(۱) چون حق نظارت مجلس به بعضی نمایندگان



مربوطه اعلام نماید. تحقیق و تفحص در مورد آن دسته از نهادهایی که تحت امر مستقیم مقام معظم رهبری هستند با اجازه معظم‌له انجام خواهد شد.

تبصره ۵- مسئولان دستگاه موضوع تحقیق و تفحص و کلیه دستگاه‌های اجرایی، قضایی و نهادهای انقلاب اسلامی موظف به فراهم نمودن امکانات و تسهیلات مورد نیاز هیئت و در اختیار گذاردن اطلاعات و مدارک درخواستی هیئت می‌باشند و در صورت عدم همکاری، مسئولان دستگاه ذی‌ربط متخلف و مجرم محسوب می‌گردند و کمیسیون اصول ۸۸ و ۹۰ در صورتی که هیئت تحقیق و تفحص شکایت نماید، طبق مقررات قانونی رسیدگی خواهد کرد.

۱. تبصره ۳۰-

الف- ستاد بازسازی و نوسازی مناطق جنگ‌زده کشور مکلف است واحدهای مسکونی و تجاری (اعم از احداثی و خریداری‌شده)، زمین‌ها، کارگاه‌های تولیدی، سهام و دارایی‌های منقول و غیرمنقول شرکت‌های تحت پوشش، ماشین‌آلات و ابزار و اموال و خودروهای مازاد و بلااستفاده خود را به فروش رسانده و وجوه حاصل از فروش را به خزانه واریز نماید تا به حساب درآمد عمومی کشور موضوع ردیف (۳۹۰۳۶۰۰) قسمت سوم قانون بودجه سال ۱۳۷۲ کل کشور منظور گردد.

به مهاجران جنگ تحمیلی در خرید این نوع امکانات اولویت داده خواهد شد.

مهاجرین جنگ تحمیلی و آن دسته از کارکنان ستاد بازسازی و نوسازی مناطق جنگ‌زده که از ستاد منفک می‌شوند می‌توانند ابزار، وسایل و تجهیزات نیز وسایط نقلیه را جهت ایجاد اشتغال خریداری نمایند.

ب- اعتبار ردیف (۱۰۵۱۰۱) قسمت چهارم قانون بودجه سال ۱۳۷۱ کل کشور معادل صد درصد (۱۰۰٪) درآمد وصولی بند (الف) این تبصره تا سقف سی میلیارد (۳۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال جهت بازگشت، استقرار و اشتغال مهاجرین ساخت حداقل زیربنای مسکن برای خانواده‌های بی‌سرپرست و از کارافتاده مهاجرین جنگ تحمیلی در مناطق آسیب‌دیده ناشی از جنگ تحمیلی و حق بیمه و پاداش پایان خدمت کارکنان مازاد، در اختیار ستاد بازسازی قرار خواهد گرفت تا در راستای تحقق اهداف بازسازی استفاده نماید.

ج- فروش واحدهای مذکور در بند (الف) در موارد زیر به قیمت کارشناسی رسمی انجام خواهد گرفت:

۱- استقرار در مناطق روستایی و کشاورزی و روستایان و کشاورزان همان محل

۲- خریدار از مهاجرین جنگ تحمیلی باشد.

۳- ساختمان‌هایی که اعیانی آنها متعلق به ستاد بازسازی و عرصه آنها به اشخاص حقیقی و حقوقی تعلق داشته باشد به مالک عرصه

۴- فروش به سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و مؤسسات آموزشی اعم از دولتی و غیردولتی و نهادهای عمومی غیردولتی

د- پنج نفر از نمایندگان شهرهای جنگ‌زده به تفکیک، استان خوزستان سه نفر، استان ایلام یک نفر



بدون رأی مجلس واگذار گردیده است، خلاف اصل ۷۶ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۸- نظر شماره ۲۵۵ مورخ ۱۳۷۴/۲/۱۹ شورای نگهبان در خصوص لایحه تشکیلات، وظایف و انتخاب شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۴/۲/۳ مجلس شورای اسلامی:

۱-۸-۱- انتخاب ناظرین از نمایندگان مجلس شورای اسلامی در ماده (۵۳) و تبصره (۱) آن،^(۱) مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی و سایر اصول مربوط به وظایف مجلس شورای اسلامی است و همچنین اضافه کردن هیئت مرکزی نظارت بر لایحه دولت، چون به افزایش هزینه‌های عمومی می‌انجامد، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۹- نظر شماره ۸۶۰ مورخ ۱۳۷۴/۶/۲۹ شورای نگهبان در خصوص طرح تشکیل سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴/۶/۱۴ مجلس شورای اسلامی:

۱-۹-۱- انتخاب سه نفر کادر پزشکی به انتخاب کمیسیون بهداری و بهزیستی مجلس شورای اسلامی در بند (۴) ماده (۱۸)،^(۲) بدون انتخاب مجلس شورای اسلامی،

→

و استان باختران یک نفر به عنوان ناظر بر اجرای مفاد این تبصره در جلسات ستاد بازسازی مرکز و استان شرکت خواهد نمود.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۷۱/۱۱/۱۲ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- ردیف (۱) بند (ج) تبصره به شرح زیر اصلاح گردید:

۱- در صورتی که واحدهای مذکور مستقر در مناطق روستایی و کشاورزی باشد به روستاییان و کشاورزان همان محل.

- در سطر سوم بند (د)، بعد از کلمه «نفر» عبارت «با تصویب مجلس شورای اسلامی» اضافه گردید.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و هفتم، شماره ۱-۳۶-۲.

۲. ماده ۱۸- ترکیب هیئت مرکزی نظارت بر انتخابات که برای مدت (۴) سال انتخاب می‌گردند به شرح زیر خواهد بود:

۱- یک نفر نماینده دادستان کل کشور

۲- یک نفر نماینده وزارت کشور

۳- دو نفر از کادر پزشکی به انتخاب و معرفی وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۴- سه نفر کادر پزشکی به انتخاب کمیسیون بهداری و بهزیستی مجلس شورای اسلامی.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۷۴/۹/۱۲ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

←

مغایر اصل ۷۶ قانون اساسی شناخته شد.

۱۰-۱- نظر شماره ۷۸/۲۱/۴۵۵۱ مورخ ۱۳۷۸/۲/۸ شورای نگهبان در خصوص طرح آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، مصوب ۱۳۷۸/۱/۱۸ مجلس شورای اسلامی:

۱-۱۰-۱- عموم امور مذکور در ماده (۱۹۸)^(۱) چون شامل دستگاه‌هایی که زیر نظر

→

ماده ۱۸- ترکیب هیئت مرکزی نظارت بر انتخابات که برای مدت (۴) سال انتخاب می‌گردند به شرح زیر خواهد بود:

۱- ...

۴- سه نفر کادر پزشکی به معرفی کمیسیون بهداری و بهزیستی با انتخاب مجلس شورای اسلامی.
۱. ماده ۱۹۸- در اجرای اصل هفتاد و ششم (۷۶) قانون اساسی، هرگاه نماینده‌ای تحقیق و تفحص در هر یک از امور کشور را لازم بداند، درخواست خود را کتباً از طریق هیئت رئیسه مجلس به کمیسیونی که امر مزبور در تخصص آن است تقدیم می‌نماید و کمیسیون اطلاعاتی را که در آن زمینه دارد در اختیار وی قرار می‌دهد. در صورتی که نماینده مزبور اطلاعات موجود در کمیسیون را کافی تشخیص ندهد، کمیسیون از نماینده مزبور در اولین فرصت دعوت به عمل می‌آورد و دلایل ضرورت تحقیق و تفحص در زمینه مورد نظر را استماع می‌نماید و پس از بررسی، نظر خود را مبنی بر تصویب یا رد درخواست نماینده به مجلس گزارش می‌دهد. این گزارش خارج از نوبت در دستور مجلس قرار می‌گیرد. در صورتی که گزارش کمیسیون به مجلس مبنی بر تصویب درخواست تحقیق و تفحص باشد، پس از استماع آن، بدون بحث رأی‌گیری به عمل می‌آید و در صورتی که مبنی بر رد آن باشد، نماینده درخواست‌کننده می‌تواند حداکثر به مدت ده دقیقه از درخواست خود دفاع نماید. در صورت تصویب مجلس، انجام تحقیق و تفحص به همان کمیسیون محول می‌گردد. کمیسیون، ضمن دعوت از نماینده درخواست‌کننده تفحص، تحقیق و تفحص لازم را به عمل آورده و نتیجه آن را که طی گزارشی در جلسه مشترک هیئت تحقیق و تفحص و کمیسیون به تصویب می‌رسد به مجلس تقدیم می‌نماید.

تبصره ۱- سازمان یا نهاد مورد تحقیق و تفحص موظف است کلیه مدارک و اطلاعات مورد نیاز کمیسیون را برای بررسی در اختیار قرار دهد.

تبصره ۲- عضویت اعضای دیگر کمیسیون‌ها در هیئت تحقیق و تفحص با تشخیص کمیسیون ذی‌ربط بلامانع است.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۷۸/۴/۱۳ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

تبصره زیر به عنوان تبصره (۳) به ماده (۱۹۸) اضافه گردید:

تبصره ۳- تحقیق و تفحص در مورد آن دسته از نهادهایی که تحت امر مستقیم مقام معظم رهبری است، با اذن معظم‌له انجام خواهد شد.

نظر شماره ۷۸/۲۱/۵۰۰۴ مورخ ۱۳۷۸/۴/۲۴ شورای نگهبان در خصوص طرح آیین‌نامه داخلی مجلس

←



شورای اسلامی، مصوب ۱۳۷۸/۴/۱۳ مجلس شورای اسلامی:

با توجه به نظریه تفسیری شورا در خصوص اصل ۷۶ قانون اساسی، ایراد به عمل آمده در نامه قبلی شورا در مورد ماده (۱۹۸) مبنی بر تحقیق و تفحص از دستگاه‌هایی مانند مجمع تشخیص مصلحت نظام و خبرگان رهبری و شورای نگهبان رفع نشده و اشکال مذکور همچنان به قوت خود باقی است.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۷۸/۵/۱۷ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۱۹۸- در اجرای اصل هفتاد و ششم (۷۶) قانون اساسی، هرگاه نماینده‌ای تحقیق و تفحص در هر یک از امور کشور را لازم بداند، درخواست خود را کتباً از طریق هیئت رئیسه مجلس به کمیسیونی که امر مزبور در تخصص آن است تقدیم می‌نماید و کمیسیون اطلاعاتی را که در آن زمینه دارد در اختیار وی قرار می‌دهد. در صورتی که نماینده مزبور اطلاعات موجود در کمیسیون را کافی تشخیص ندهد، کمیسیون از نماینده مزبور در اولین فرصت دعوت به عمل می‌آورد و دلایل ضرورت تحقیق و تفحص در زمینه مورد نظر را استماع می‌نماید و پس از بررسی، نظر خود را مبنی بر تصویب یا رد درخواست نماینده به مجلس گزارش می‌دهد. این گزارش خارج از نوبت در دستور مجلس قرار می‌گیرد. در صورتی که گزارش کمیسیون به مجلس مبنی بر تصویب درخواست تحقیق و تفحص باشد، پس از استماع آن، بدون بحث رأی‌گیری به عمل می‌آید و در صورتی که مبنی بر رد آن باشد، نماینده درخواست‌کننده می‌تواند حداکثر به مدت ده دقیقه از درخواست خود دفاع نماید. در صورت تصویب مجلس، انجام تحقیق و تفحص به همان کمیسیون محول می‌گردد. کمیسیون، ضمن دعوت از نماینده درخواست‌کننده تفحص، تحقیق و تفحص لازم را به عمل آورده و نتیجه آن را که طی گزارشی در جلسه مشترک هیئت تحقیق و تفحص و کمیسیون به تصویب می‌رسد به مجلس تقدیم می‌نماید.

تبصره ۱- سازمان یا نهاد مورد تحقیق و تفحص، موظف است کلیه مدارک و اطلاعات مورد نیاز کمیسیون را برای بررسی در اختیار قرار دهد.

تبصره ۲- عضویت اعضای دیگر کمیسیون‌ها در هیئت تحقیق و تفحص با تشخیص کمیسیون ذی‌ربط بلامانع است.

نظر شماره ۷۸/۲۱/۵۱۷۱ مورخ ۱۳۷۸/۵/۲۸ شورای نگهبان در خصوص طرح آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، مصوب ۱۳۷۸/۵/۱۷ مجلس شورای اسلامی:

[شورای نگهبان در خصوص این ماده اصلاحی، در این نظر خود، اظهار نکرده است، لیکن شورا در نامه شماره ۷۸/۲۱/۵۵۵۲ مورخ ۱۳۷۸/۸/۹ به مجلس شورای اسلامی، اعلام می‌دارد: «... توضیحاً مستحضر می‌دارد که در اظهار نظر شماره ۷۸/۲۱/۵۱۷۱ مورخ ۷۸/۵/۲۸، بر اثر سهوالقلم پیش‌آمده، بند (۴) نظریه (که اشکال آن رفع نشده بود) از قلم افتاده است؛ ضمن اصلاح، مراتب اعلام می‌گردد.»]

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۷۸/۷/۱۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۱۹۸- در اجرای اصل هفتاد و ششم (۷۶) قانون اساسی، هرگاه نماینده‌ای تحقیق و تفحص در هر یک از امور کشور را لازم بداند، درخواست خود را کتباً از طریق هیئت رئیسه مجلس به کمیسیونی که امر مزبور در تخصص آن است تقدیم می‌نماید و کمیسیون اطلاعاتی را که در آن زمینه دارد در اختیار



مستقیم مقام معظم رهبری هستند و یا خبرگان رهبری و شورای نگهبان نیز می‌شود، با توجه به تفسیر معموله توسط شورای نگهبان، خلاف اصل ۷۶ قانون اساسی است.

۱۱-۱- نظر شماره ۸۱/۳۰/۱۵۳۷ مورخ ۱۳۸۱/۶/۲۸ شورای نگهبان در خصوص طرح نحوه نظارت مجلس شورای اسلامی بر انعقاد قراردادها در دستگاه‌های اجرایی^(۱) مصوب ۱۳۸۱/۶/۳ مجلس شورای اسلامی:

→

وی قرار می‌دهد. در صورتی که نماینده مزبور اطلاعات موجود در کمیسیون را کافی تشخیص ندهد، کمیسیون از نماینده مزبور در اولین فرصت دعوت به عمل می‌آورد و دلایل ضرورت تحقیق و تفحص در زمینه مورد نظر را استماع می‌نماید و پس از بررسی، نظر خود را مبنی بر تصویب یا رد درخواست نماینده به مجلس گزارش می‌دهد. این گزارش خارج از نوبت در دستور مجلس قرار می‌گیرد. در صورتی که گزارش کمیسیون به مجلس مبنی بر تصویب درخواست تحقیق و تفحص باشد، پس از استماع آن، بدون بحث رأی‌گیری به عمل می‌آید و در صورتی که مبنی بر رد آن باشد، نماینده درخواست‌کننده می‌تواند حداکثر به مدت ده دقیقه از درخواست خود دفاع نماید. در صورت تصویب مجلس، انجام تحقیق و تفحص به همان کمیسیون محول می‌گردد. کمیسیون، ضمن دعوت از نماینده درخواست‌کننده تفحص، تحقیق و تفحص لازم را به عمل آورده و نتیجه آن را که طی گزارشی در جلسه مشترک هیئت تحقیق و تفحص و کمیسیون به تصویب می‌رسد به مجلس تقدیم می‌نماید.

تبصره ۱- سازمان یا نهاد مورد تحقیق و تفحص، موظف است کلیه مدارک و اطلاعات مورد نیاز کمیسیون را برای بررسی در اختیار قرار دهد.

تبصره ۲- عضویت اعضای دیگر کمیسیون‌ها در هیئت تحقیق و تفحص با تشخیص کمیسیون ذی‌ربط بلامانع است.

تبصره ۳- تحقیق و تفحص در مورد آن دسته از نهادهایی که تحت امر مستقیم مقام معظم رهبری است، با اذن معظم‌له انجام خواهد شد.

نظر شماره ۷۸/۲۱/۵۵۰۶ مورخ ۱۳۷۸/۷/۲۹ شورای نگهبان در خصوص طرح آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، مصوب ۱۳۷۸/۷/۱۸ مجلس شورای اسلامی:

ایراد ... نامه شماره ۷۸/۲۱/۵۵۰۴ مورخ ۷۸/۴/۲۴ شورای نگهبان، به طور کلی رفع نشده است.

با عنایت به اظهار نظر شماره ۷۸/۲۱/۵۵۰۶ مورخ ۱۳۷۸/۷/۲۹ شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

مصوبه مورخ ۱۳۷۹/۱/۲۰ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

ماده ۲- عبارت «به استثنای دستگاه‌هایی که زیر نظر مستقیم مقام معظم رهبری هستند و مجلس خبرگان رهبری و شورای نگهبان»، بعد از عبارت «در اجرای اصل ۷۶ قانون اساسی» در ماده (۱۹۸) آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مصوب ۷۸/۷/۱۸ مجلس، اضافه شده و تبصره (۳) ذیل آن حذف می‌گردد.

۱. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح تعیین نمایندگان ناظر مجلس شورای اسلامی بر نحوه

←

۱-۱۱-۱- بر حسب مفهوم مستنبط از اصل ۷۶ قانون اساسی و سایر اصول مربوط به وظایف و اختیارات مجلس شورای اسلامی، تعیین و معرفی نماینده و نمایندگانی به نیابت از مجلس به عنوان ناظر، از اختیارات مجلس شورای اسلامی است و واگذاری آن به کمیسیون‌های مجلس، خلاف قانون اساسی شناخته شد.^(۱)



انعقاد قراردادها در دستگاه‌های اجرایی» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن بنا به توصیه شورای نگهبان، در مجلس تغییر کرده است.

۱. ماده واحده- به منظور نظارت مجلس شورای اسلامی و حصول اطمینان از رعایت قوانین و مقررات در عقد قرارداد با اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی، کلیه دستگاه‌های اجرایی کشور مذکور در ماده (۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی که مبادرت به عقد قرارداد به مبلغ بیش از بیست میلیون (۲۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار یا معادل آن به صورت استقراض نقدی، یوژانس، بیع متقابل، فاینانس و یا هر نوع شیوه تأمین مالی دیگر می‌نمایند، مکلفند در کلیه مراحل قراردادهای مذکور، کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و اقتصادی و حسب مورد کمیسیون‌های تخصصی مربوطه در مجلس شورای اسلامی را از نحوه اقدام مطلع نمایند. کمیسیون‌های تخصصی مجلس مکلفند در اجرای بند (۶) ماده (۳۳) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۷/۱۸ نماینده یا نمایندگانی به نیابت از مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر حسب مورد تعیین و به دستگاه اجرایی ذی‌ربط معرفی نمایند. کلیه دستگاه‌های اجرایی فوق‌الذکر موظفند اطلاعات لازم را در اختیار نماینده یا نمایندگان ناظر قرار دهند. نماینده یا نمایندگان ناظر باید گزارش نحوه اقدام را به کمیسیون مربوطه ارائه نمایند. وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است در پایان هر سال لیست قراردادهای منعقدہ خارجی توسط دستگاه‌های فوق‌الذکر را با ذکر نوع قرارداد و مبلغ آن و نوع تعهد ایجاد شده تهیه و به کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۱/۷/۲۹ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده واحده- به منظور حصول اطمینان از رعایت قوانین و مقررات در عقد قرارداد با اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی، کلیه دستگاه‌های اجرایی کشور، مذکور در ماده (۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی که مبادرت به عقد قرارداد به مبلغ بیش از بیست میلیون (۲۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار یا معادل آن به صورت استقراض نقدی، یوژانس، بیع متقابل، فاینانس و یا هر نوع شیوه تأمین مالی دیگر می‌نمایند، مکلفند در کلیه مراحل قراردادهای مذکور، کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و اقتصادی و حسب مورد کمیسیون‌های تخصصی مربوطه در مجلس شورای اسلامی را از نحوه اقدام مطلع نمایند.



۱۲-۱- نظر شماره ۸۱/۳۰/۱۹۴۳ مورخ ۱۳۸۱/۹/۵ شورای نگهبان در خصوص لایحه اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مصوب ۱۳۸۱/۸/۱۲ مجلس شورای اسلامی:

۱-۱۲-۱- تعیین وظیفه در ماده (۳)^(۱) برای رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها بدون اذن معظم‌له خلاف موازین شرع شناخته شد. همچنین عضویت دو نفر از اعضای کمیسیون آموزش و تحقیقات به انتخاب مجلس شورای اسلامی در این ماده، چون موجب دخالت مجلس شورای اسلامی در امور اجرایی است، بنابراین مغایر اصول ۵۷ و ۵۸ قانون اساسی و اصول دیگری که وظایف مجلس شورای اسلامی را تعیین کرده است شناخته شد.

۱۳-۱- نظر شماره ۸۷/۳۰/۲۸۹۴۹ مورخ ۱۳۸۷/۸/۹ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح موادی از قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، مصوب ۱۳۸۷/۷/۲۱ مجلس شورای اسلامی:

۱-۱۳-۱- ماده (۶) موضوع جزء (۵) بند (الف) ماده (۳۳)^(۲) مغایر اصل ۷۶ قانون اساسی شناخته شد.

→

کمیسیون‌های تخصصی مجلس مکلفند در اجرای بند (۶) ماده (۳۳) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۷/۱۸ اقدام لازم به عمل آورند. کلیه دستگاه‌های اجرایی فوق‌الذکر موظفند اطلاعات لازم را در اختیار کمیسیون‌های مربوطه قرار دهند. وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است در پایان هر سال لیست قراردادهای منعقدہ خارجی توسط دستگاه‌های فوق‌الذکر را با ذکر نوع قرارداد و مبلغ آن و نوع تعهد ایجاد شده تهیه و به کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و هفتم، شماره ۱-۵۵-۲۶.

۲. ماده ۶- بندهای (۱) الی (۶) و تبصره (۲) بند (۷) ماده (۳۳) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

الف- بندهای (۱) الی (۶) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

۱- ...

۵- کسب اطلاع از کم و کیف اداره امور کشور، دریافت و بررسی گزارش‌های عملکردی و نظارتی از اجراء قوانین مربوط به دستگاه‌های ذی‌ربط به نمایندگی از مجلس شورای اسلامی.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۷/۸/۲۲ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

عبارت «به نمایندگی از مجلس شورای اسلامی» از انتهای جزء (۵) بند «الف» ماده (۶) حذف شد.

۱-۱۳-۲- عموم امور مذکور در ماده (۲۵) موضوع ماده (۱۹۸)،^(۱) چون شامل

۱. ماده ۲۵- ماده (۱۹۸) و تبصره‌های آن به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

ماده ۱۹۸- هرگاه نماینده‌ای، تحقیق و تفحص در هر یک از امور کشور را لازم بداند تقاضای خود را به صورت کتبی به هیئت رئیسه مجلس تسلیم نموده و هیئت رئیسه ظرف چهل و هشت ساعت آن را به کمیسیون تخصصی ذی‌ربط جهت رسیدگی ارجاع می‌نماید. کمیسیون موظف است حداکثر ظرف دو هفته از تاریخ وصول، اطلاعاتی را که در این زمینه کسب نموده در اختیار متقاضی یا متقاضیان قرار دهد. در صورتی که متقاضی یا متقاضیان، اطلاعات کمیسیون را کافی تشخیص ندهند، کمیسیون موظف است ظرف یک هفته از متقاضی یا متقاضیان و بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذی‌ربط دعوت به عمل آورد و دلایل ضرورت تحقیق و تفحص نظرات مقام فوق‌الذکر را استماع نماید و تا مدت ده روز گزارش خود را مبنی بر تصویب یا رد تقاضای تحقیق و تفحص به هیئت رئیسه مجلس ارائه دهد. این گزارش خارج از نوبت در دستور هفته بعد مجلس قرار می‌گیرد و پس از توضیح مخبر کمیسیون و صحبت نماینده متقاضی تحقیق و تفحص هر کدام حداکثر به مدت ده دقیقه، گزارش کمیسیون بدون بحث به رأی گذاشته خواهد شد. در صورت تصویب انجام تحقیق و تفحص، موضوع به همان کمیسیون تخصصی ذی‌ربط جهت رسیدگی ارجاع می‌گردد. کمیسیون موظف است در مدت بیست روز اعضاء هیئت تحقیق و تفحص را که حداقل یازده و حداکثر پانزده نفر خواهند بود، از بین نمایندگان تعیین و به رئیس مجلس جهت صدور ابلاغ معرفی نماید. چنانچه متقاضیان تحقیق و تفحص کمتر از پنج نفر باشند کلیه آنان عضو هیئت خواهند بود، در غیر این صورت حداقل پنج نفر از اعضاء هیئت از میان متقاضیان تحقیق و تفحص انتخاب خواهند شد. اعضاء هیئت از میان خود یک رئیس، دو نایب رئیس و یک منشی انتخاب می‌کنند. هیئت حداکثر در مدت یک ماه پس از پایان مهلت تحقیق و تفحص، گزارش خود را به کمیسیون تسلیم می‌نماید. کمیسیون موظف است ظرف یک ماه گزارش هیئت را در جلسه مشترک اعضاء کمیسیون و هیئت مطرح و گزارش نهایی را جهت قرائت در مجلس برای مدت نیم ساعت تنظیم و پس از تصویب به هیئت رئیسه ارسال نماید. قبل از رأی‌گیری در رابطه با گزارش نهایی، وزیر یا مقام مسئول از عملکرد خود دفاع خواهد نمود. هیئت رئیسه موظف است گزارش کمیسیون را در دستور هفته بعد کاری مجلس قرار دهد تا توسط مخبر کمیسیون قرائت گردد.

تبصره ۱- موضوع تحقیق و تفحص با تشخیص هیئت رئیسه باید صریح و قابل رسیدگی باشد.

تبصره ۲- هیئت تحقیق و تفحص می‌تواند از کارشناسان مورد وثوق با تأیید هیئت رئیسه مجلس استفاده نماید. هیئت رئیسه موظف است تنخواه مورد درخواست هیئت را در اختیار رئیس قرار دهد تا براساس تصمیمات هیئت، هزینه و با تأیید هیئت رئیسه به هزینه قطعی منظور شود.

تبصره ۳- چنانچه وزیر یا بالاترین مقام دستگاه مورد تحقیق و تفحص تغییر کرده باشد و تحقیق و تفحص مربوط به عملکرد دوران مسئولیت آنان باشد باید امکان دسترسی آنها به اسناد و مدارک جهت پاسخگویی فراهم گردد.

تبصره ۴- کلیه مکاتبات هیئت با امضای رئیس هیئت و در غیاب او نایب رئیس معتبر خواهد بود.

تبصره ۵- کمیسیون موظف است همزمان با ارائه گزارش نهایی به هیئت رئیسه، کلیه اسناد مدارک و

دستگاه‌هایی که زیر نظر مقام معظم رهبری هستند و یا خبرگان رهبری و شورای نگهبان نیز می‌شود و با توجه به تفسیر شورای نگهبان، مغایر اصل ۷۶ قانون اساسی است. علاوه بر این تحقیق و تفحص در امر قضاء، مغایر اصل ۱۵۶ قانون اساسی شناخته شد.

۱۴-۱- نظر شماره ۳۱۷۴۳/۳۰/۸۷ مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۲۵ شورای نگهبان در خصوص لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور، مصوب ۱۳۸۷/۱۲/۲۲ مجلس شورای اسلامی:

۱-۱۴-۱- بند الحاقی (۷)،^(۱) معرفی دو نفر از نمایندگان استان در مجلس شورای



پرونده‌های تحقیق و تفحص و یک نسخه از گزارش نهایی را به کمیسیون اصل نودم (۹۰) قانون اساسی جهت اقدام قانونی و نیز حفظ و بایگانی اسناد ارسال نماید. تبصره ۶- ارائه و انتشار هرگونه اطلاعات مربوط به تحقیق و تفحص به هر شکل و عنوان از طرف اشخاص حقیقی و حقوقی و اعضاء هیئت تحقیق و تفحص تا زمان چاپ گزارش جهت قرائت در صحن علنی ممنوع می‌باشد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۷/۸/۲۲ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

متن زیر به عنوان تبصره (۷) ماده (۱۹۸) الحاق گردید:

تبصره ۷- تحقیق و تفحص مجلس شامل شورای نگهبان، مجلس خبرگان رهبری، مجمع تشخیص مصلحت نظام و امور ماهیتی قضایی نمی‌شود و در مورد دستگاه‌هایی که زیر نظر مقام معظم رهبری هستند با اذن معظم‌له امکان تحقیق و تفحص توسط مجلس وجود دارد.

(گفتنی است هر چند با اصلاح این مصوبه از سوی مجلس، ایراد مربوط به مغایرت این ماده با اصل ۷۶ برطرف شده است، لیکن تبصره (۷) الحاقی به ماده (۱۹۸)، از جهتی دیگر (مغایرت با اصل ۱۵۶) با ایراد شورای نگهبان مواجه شده است. برای آگاهی از ادامه مراحل بررسی این مصوبه، به ذیل اصل ۱۵۶ در همین مجموعه، مراجعه کنید.)

۱. بند الحاقی ۷- دولت مکلف است در اجراء قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور، بودجه مصوب را مستقیماً به کلیه دستگاه‌های اجرایی که دارای ردیف بودجه مستقل هستند ابلاغ کند. مبادله موافقتنامه و تخصیص اعتبار نیز مستقیماً با دستگاه‌های اجرایی دارای ردیف مستقل صورت خواهد گرفت. تخلف از این بند در حکم تصرف غیرمجاز در وجه عمومی تلقی خواهد شد. خزانه‌داری کل کشور مکلف است براساس مفاد این بند و درخواست دستگاه‌های اجرایی مذکور، در سقف تخصیص اعتبار و درخواست وجه، وجوه لازم را در اختیار آنها قرار دهد.

سهام اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها از محل ردیف‌های مختلف پیش‌بینی شده در این قانون در شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان‌ها براساس برنامه تدوین شده و با تعیین اولویت‌های توسعه و براساس شاخص‌های موجود و به نسبت سهم شهرستان‌ها توزیع می‌گردد. دو نفر از نمایندگان استان در مجلس شورای اسلامی با معرفی مجمع نمایندگان استان به عنوان ناظر در جلسات شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان شرکت می‌نمایند.



اسلامی توسط مجمع نمایندگان استان، مغایر اصل ۷۶ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۱۵- نظر شماره ۸۹/۳۰/۴۰۹۶۸ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۱۶ شورای نگهبان در خصوص لایحه برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰)، (۱) مصوب ۱۳۸۹/۹/۱۷ مجلس شورای اسلامی:

۱-۱۵-۱ در ماده (۱۹۶)،^(۲) تشکیل شورای دستگاه‌های نظارتی کشور، مغایر اصول ۵۴، ۵۵، ۵۷، ۶۰، ۷۶، ۸۷، ۹۰ و بند (۳) اصل ۱۵۶ و اصول ۱۶۱، ۱۷۳ و ۱۷۴ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۱۶- نظر شماره ۹۰/۳۰/۴۴۵۱۴ مورخ ۱۳۹۰/۸/۲۶ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح موادی از قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، مصوب ۱۳۹۰/۸/۴ مجلس شورای اسلامی:

۱-۱۶-۱ در بند (الف) ماده (۳)، موضوع اصلاح تبصره بند (۶) ماده (۳۳) آیین‌نامه،^(۳) رأی‌گیری مجلس در مورد ناکارآمدی مسئول ذی‌ربط، زائد بر اختیارات مجلس در امور و مقامات قوای دیگر بوده و مغایر اصول متعدد از جمله اصول ۵۷، ۷۶، ۸۸ و ۸۹ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۱۶-۲ نظر به اینکه موارد مذکور در ماده (۸) و تبصره‌های آن، موضوع اصلاح ماده (۱۱۵) آیین‌نامه،^(۴) نه از امور تقنینی است و نه از نوع تصمیمات مجلس در

→

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۲۶ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

پاراگراف آخر بند الحاقی (۷) (در مورد نمایندگان استان) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

دو نفر از نمایندگان هر استان به انتخاب مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر در جلسات شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان شرکت می‌نمایند.

۱. گفتنی است این لایحه ابتدا با عنوان «لایحه برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۳-۱۳۸۹)» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و چهارم، شماره ۱-۴-۱.

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و هفتم، شماره ۱-۹۴-۱.

۴. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و هفتم، شماره ۱-۹۴-۲.

خصوص انتخاب اعضای قوه مجریه و نه از نوع امور نظارتی می‌باشد، بنابراین خارج از اختیارات مجلس شورای اسلامی و مغایر اصول متعدد قانون اساسی است.
۱-۱۶-۳- ماده (۲۸)،^(۱) مغایر اصول متعدد قانون اساسی از جمله اصول ۵۷، ۸۹، ۱۵۶، ۱۶۰ و اصول نظارتی شناخته شد.

۱۷-۱- نظر شماره ۹۲/۳۰/۵۲۰۹۲ مورخ ۱۳۹۲/۸/۵ شورای نگهبان در خصوص طرح عضویت و لغو عضویت نمایندگان مجلس شورای اسلامی در برخی از شوراهای عالی، شوراها، مجامع و سایر هیئت‌ها،^(۲) مصوب ۱۳۹۲/۷/۱۷ مجلس شورای اسلامی:

۱-۱۷-۱- در ماده (۷)،^(۳) تشکیل شورای دستگاه‌های نظارتی، همان‌طور که قبلاً از جمله در خصوص ماده (۱۹۶) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه اعلام گردیده، مغایر اصول ۵۴، ۵۵، ۵۷، ۶۰، ۷۶، ۸۷، ۹۰ و بند (۳) اصل ۱۵۶ و اصول ۱۶۱، ۱۷۳ و ۱۷۴ قانون اساسی شناخته شد.

۱۸-۱- نظر شماره ۹۳/۱۰۲/۸۴۸ مورخ ۱۳۹۳/۳/۵ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور^(۴) مصوب ۱۳۹۳/۲/۱۷ مجلس شورای اسلامی:

۱-۱۸-۱- در بند (ب) ماده (۲) اصلاحی موضوع بند (۳) ماده (۲)،^(۵) انجام بازرسی‌های فوق‌العاده به درخواست نماینده مجلس، مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی و

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و هفتم، شماره ۱-۹۴-۳.

۲. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح اصلاح قوانین نحوه معرفی، انتخاب و فعالیت ناظرین و ساماندهی امور نظارتی مجلس شورای اسلامی» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و چهارم، شماره ۱-۵-۱.

۴. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح دائمی شدن قانون اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۸۷» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۵. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و هفتم، شماره ۱-۱۰۰-۱.

اصول مربوط به وظایف و اختیارات نماینده شناخته شد. همچنین در خصوص رئیس جمهور و کمیسیون اصل نودم (۹۰) قانون اساسی، حتی در مواردی که درخواست مربوط به حیطه اختیارات آنها باشد، در صورتی که به معنای الزام سازمان بازرسی به انجام بازرسی باشد اشکال دارد و این درخواست با این وصف باید از طریق رئیس قوه قضائیه و حسب دستور ایشان صورت پذیرد.

۱-۱۸-۲- در بند (ب) ماده (۱۱) اصلاحی موضوع ماده (۹)،^(۱) واگذاری ایجاد هماهنگی‌های لازم، مستمر و منظم به سازمان بازرسی کل کشور، همان‌طور که قبلاً در موارد مشابه از جمله در خصوص ماده (۷) طرح عضویت و لغو عضویت نمایندگان مجلس شورای اسلامی در برخی از شوراهای عالی، شوراها، مجامع و سایر هیئت‌ها و ماده (۱۹۶) قانون برنامه پنج‌ساله توسعه اعلام گردیده، مغایر اصول ۵۴، ۵۵، ۵۷، ۶۰، ۷۶، ۸۷ و ۹۰ و بند (۳) اصل ۱۵۶ و اصول ۱۶۱، ۱۷۳ و ۱۷۴ قانون اساسی شناخته شد.

۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران

۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان

۳-۱- نظریه تفسیری شماره ۲۸۱۳ مورخ ۱۳۶۰/۴/۳ شورای نگهبان در پاسخ به استفسار رئیس مجلس شورای اسلامی نسبت به متعلق‌علیه حق مذکور در اصل ۷۶ قانون اساسی:

شماره: ۱۲۳۱/دال-ه

تاریخ: ۱۳۶۰/۳/۲۵

شورای محترم نگهبان قانون اساسی

نمایندگان مجلس شورای اسلامی در ارتباط با مسائل حوزه انتخابیه خویش اقدام به ایجاد و تأسیس «دفتر همکاری‌های مردم با نمایندگان» در شهرستان‌های مختلف می‌نمایند. این دفاتر با ارسال نامه به ادارات و سازمان‌های اجرایی خواستار اطلاعات

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و چهارم، شماره ۱-۶-۱.

مختلف می‌شوند. در پاره‌ای از شهرستان‌ها مسئولین اجرایی و فرمانداری‌ها از پاسخ گفتن به سؤالات و نامه‌های دفاتر همکاری خودداری نموده‌اند که این امر موجب دلتنگی و اظهار گلابه نمایندگان شده است.

لذا با عنایت به مفاد اصل ۷۶ قانون اساسی و مطالب فوق، نظر خود را در این خصوص که این عمل از حقوق نمایندگان است یا مجلس شورای اسلامی اعلام فرمایید.

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی رفسنجانی

شماره: ۲۸۱۳

تاریخ: ۱۳۶۰/۴/۳

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۲۳۱- دال- ه مورخ ۱۳۶۰/۳/۲۵، موضوع در جلسه رسمی شورای نگهبان مطرح شد. نظر اکثریت اعضا بر این است که «حق مذکور در اصل ۷۶، در حقوق مجلس شورای اسلامی است و نمایندگان این حق را ندارند».

دبیر شورای نگهبان

لطف‌الله صافی

۳-۲- نظریه تفسیری شماره م/۳۰۹۳ مورخ ۱۳۶۰/۵/۸ شورای نگهبان در پاسخ به استفسار رئیس مجلس شورای اسلامی نسبت به حق نمایندگان بر مکاتبه با دستگاه‌های اجرایی جهت کسب اطلاع از امور کشور در راستای انجام وظایف نمایندگی مقرر در قانون اساسی، از جمله حق اظهار نظر راجع به تمامی مسائل داخلی و خارجی کشور:

تاریخ: ۱۳۶۰/۴/۲۷

شورای محترم نگهبان

لطفاً به این سؤال، پاسخ فرمایید.

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی رفسنجانی

تاریخ: ۱۳۶۰/۴/۲۵

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

با توجه به نامه مورخ ۶۰/۳/۱۸ اینجانب در مورد دفتر ارتباطی مردم با نماینده مجلس و سؤال ریاست مجلس در رابطه با آن از شورای محترم نگهبان قانون اساسی^(۱) لازم است به عرض برساند که در اصل ۸۴ قانون اساسی هر نماینده را در برابر تمام ملت مسئول دانسته و به او حق اظهار نظر در مسائل داخل و خارجی کشور داده است. طبیعی است برای انجام این مسئولیت و توان اظهار نظر باید اطلاعات لازم را داشته باشد که یکی از راه‌های کسب اطلاعات و انجام وظیفه، وجود دفتری است که هم محلّ مشخصی داشته باشد و هم در حدود اختیارات و امکانات مکاتباتی بنماید، که به عملی شدن کار کمک کرده و از اتلاف وقت بیشتر هم جلوگیری می‌نماید.

اما در نامه ۱۲۳۱- دال- ه مورخ ۶۰/۳/۲۵ ریاست محترم مجلس به شورای نگهبان ضمن عنوان کردن دفتر ارتباطی مردم با نمایندگان در مورد اصل ۷۶ که حق تحقیق و تفحص را به مجلس داده است سؤال شده و استناد گردیده است و جواب شورای نگهبان نیز در نامه شماره ۲۸۱۳ مورخ ۱۳۶۰/۴/۳ با استناد به اصل ۷۶ قانون اساسی که از حقوق مجلس است و نماینده بشخصه این حق را ندارد می‌باشد. بنابراین تقاضا دارد برای روشن شدن مسئله و رفع ابهام موضوع مربوطه را با استناد به اصل ۸۴ قانون اساسی از شورای نگهبان استفسار بفرمایید.

با تشکر و به امید توفیق برای شما

لطیف صفری

نماینده مردم اسلام‌آباد غرب

شماره: ۳۰۹۳/م

تاریخ: ۱۳۶۰/۵/۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه بدون شماره مورخ ۱۳۶۰/۴/۲۷، موضوع در جلسه رسمی شورای

۱. منظور، استفساری است که در نظریه تفسیری پیشین (= نظریه تفسیری شماره ۳-۱) بدان اشاره شد.

نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت. نظر اکثریت اعضای شورای نگهبان به این شرح اعلام می‌شود:

«از دقت در اصول ۷۶، ۸۴، ۸۸، ۱۳۴ و ۱۳۷ قانون اساسی استفاده می‌شود که دولت و وزراء در برابر مجلس و نمایندگان مجلس مسئولند و سؤال نمایندگان باید در مجلس به آن پاسخ داده شود و به غیر این صورت، سؤال نمایندگان از دولت و هر مقام اجرایی دیگر و پاسخ آنها حکم سؤال و پاسخ‌های عادی را دارد.»

دبیر شورای نگهبان

لطف‌الله صافی

۳-۳- نظریه تفسیری شماره ۴۴۳۹ مورخ ۱۳۶۱/۱/۱۷ شورای نگهبان در پاسخ به استفسار رئیس مجلس شورای اسلامی نسبت به حدود وظایف، اختیارات و مسئولیت‌های نمایندگان مجلس:

شماره: ۲۲۳۵- ق

تاریخ: ۱۳۶۰/۱۲/۲۶

شورای محترم نگهبان

یادداشت مورخ ۱۳۶۰/۱۲/۲۳ جناب آقای هرایر خالاتیان،^(۱) منضم به مراسله شماره ۵۰/۴۴۸ مورخ ۱۳۶۰/۱۲/۱۸ اسقف اعظم آرداک مانوکیان خلیفه ارامنه تهران و شمال ایران در خصوص تفسیر اصول بیست و ششم، پنجاه و هفتم، هفتاد و ششم و

۱. نامه جناب آقای هرایر خالاتیان به رئیس مجلس شورای اسلامی

تاریخ: ۱۳۶۰/۱۲/۲۳

جناب آقای هاشمی رفسنجانی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

اسقف اعظم آرداک مانوکیان خلیفه ارامنه تهران و شمال ایران، نامه‌ای مرقوم فرموده و طی آن از طریقی آمده از جناب‌عالی و همچنین شورای نگهبان سؤالاتی در رابطه با تفسیر چند اصل قانون اساسی و یکی از مصوبات مجلس نموده‌اند که عیناً نامه را حضورتان تقدیم و تقاضا دارد نظر خودتان و در صورت امکان، با مراجعه به شورای محترم نگهبان قانون اساسی، نظر شورا نیز اعلام فرمایید.

با تشکر و احترام

هرایر خالاتیان- نماینده ارامنه شمال

هشتاد و چهارم قانون اساسی به پیوست ارسال میگردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی

شماره: ۵۰/۴۴۸

تاریخ: ۱۳۶۰/۱۲/۱۸

به نام خدا

جناب آقای هرایر خالاتیان

نماینده محترم ارامنه شمال در مجلس شورای اسلامی

ضمن قدردانی از زحمات شما در انجام وظایف خطیر نمایندگی و با توجه به بررسی‌های انجام‌شده در اصول قانون اساسی جمهوری اسلامی و همچنین در مصوبات مجلس شورای اسلامی، پرسش‌های زیرین در رابطه با وظایف، اختیارات و مسئولیت‌های نمایندگان مجلس مطرح گردیده است که تقاضا دارد از طریق ریاست محترم مجلس و شورای محترم نگهبان تفسیرها و پاسخ‌های لازمه را دریافت و در اختیار اینجانب قرار دهید که موجب نهایت امتنان خواهد بود.

با علم و آگاهی از اصول ۷۶ و ۸۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که از طرفی حق تحقیق و تفحص را در تمامی امور کشور را به مجلس و مجلسیان می‌دهد و از طرف دیگر هر نماینده را در برابر تمام ملت مسئول قرار داده و حق اظهار نظر در همه مسائل داخلی و خارجی را به آنان می‌دهد:

۱- آیا نمایندگان مجلس به عنوان نمایندگان قوه مقننه، با توجه به اصل تفکیک قوا حق دارند به طور انفرادی یا گروهی با وزارتخانه‌ها و به طور کلی ارگان‌های اجرایی دولتی، قرارداد یا موافقتنامه امضاء نموده و در امور اجرایی عملاً مداخله نمایند؟

۲- آیا نمایندگان اقلیت‌های دینی در مجلس شورای اسلامی با توجه به اصل ۲۶ قانون اساسی (احزاب و جمعیت‌ها) و لایحه تصویبی مجلس شورای اسلامی در خصوص احزاب و جمعیت‌ها، حق دارند امور اجرایی اقلیت‌های دینی را در امور اجتماعی و فرهنگی و غیره انجام دهند؟

خواهشمند است پاسخ‌های خودتان یا تفسیرها و پاسخ‌های دریافتی را به طور کتبی در اختیار اینجانب گذارده شود تا از این راه وظایف، اختیارات و مسئولیت‌های

مراجع دینی و انجمن‌ها و شوراهای جوامع اقلیت‌های دینی که طبق اساسنامه‌های خود و رأی مردم اقلیت‌ها انتخاب و اداره امور اقلیت‌ها به آنها سپرده شده است، قانوناً و شرعاً روشن و معین گردد.

دعاگو

اسقف اعظم آرداک مانوکیان

پیشوای روحانی جامعه ارامنه تهران و شمال و

رئیس شورای خلیفه‌گری ارامنه

شماره: ۴۴۳۹

تاریخ: ۱۳۶۱/۱/۱۷

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۲۳۵- ق مورخ ۱۳۶۰/۱۲/۲۶ موضوع سؤال نماینده ارامنه در مجلس شورای اسلامی، آقای هرایر خالاتیان، در ارتباط با اصول ۷۶، ۸۴ و ۲۶ قانون اساسی به استحضار می‌رساند که مفاد قانون اساسی در این موارد روشن است. اصل ۷۶ قانون اساسی مربوط به مجلس شورای اسلامی است نه آحاد نمایندگان و اصل ۸۴ نیز ناظر به حق اظهار نظر نمایندگان است. البته طبق اصل ۸۸ نماینده مجلس حق دارد از وزیر مسئول سؤال نماید و از او توضیح بخواهد و به هر حال از این اصول و سایر اصول قانون اساسی استفاده نمی‌شود که نماینده مجلس شورای اسلامی بتواند در امور اجرایی مربوط به انتخاب‌کنندگان خود دخالت کند و برای انجام آنها با ارگان‌های دولتی قرارداد یا موافقتنامه‌ای امضاء کند.

دبیر شورای نگهبان

لطف‌الله صافی

۳-۴- نظریه تفسیری شماره ۹۰۷۵ مورخ ۱۳۶۲/۴/۱۶ شورای نگهبان در پاسخ به استفسار رئیس مجلس شورای اسلامی نسبت به حدود حقوق نمایندگان مجلس در رابطه با سؤال از عملکرد دادگاه‌ها و مسئولان قضایی و حدود پاسخگویی وزیر دادگستری و دیگر مسئولان قضایی به این سؤالات:

شماره: ۴۵۳۶-ق

تاریخ: ۱۳۶۲/۴/۹

شورای محترم نگهبان

معمولاً نمایندگان مجلس شورای اسلامی بر اساس اصل ۸۸ قانون اساسی از عملکرد دادگاه‌ها و مسئولان قضایی کشور و امور مربوط به شورای عالی قضایی سؤالاتی می‌نمایند و شورای عالی قضایی خود را ملزم به جواب سؤالات نمی‌داند. وزیر دادگستری هم اظهار می‌دارد در اموری که تصمیم‌گیری آن به وزیر دادگستری محول نشده امکان جواب گفتن ندارد.

لطفاً با توجه به همه اصول مربوطه قانون اساسی حدود و حقوق نمایندگان، وظایف شورای عالی قضایی و وزارت دادگستری را در رابطه با اصل ۸۸ مشخص فرمایید.

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی

شماره: ۹۰۷۵

تاریخ: ۱۳۶۲/۴/۱۶

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۴۵۳۶-ق مورخ ۶۲/۴/۹، موضوع سؤال در جلسه شورای نگهبان مطرح و مورد بحث و بررسی قرار گرفت و بدین شرح اعلام نظر شد:

«در رابطه با سؤال نماینده مجلس شورای اسلامی از وزیر که در اصل ۸۸ قانون اساسی مطرح است وزیر دادگستری نیز در حدود وظایفی که در اصل ۱۶۰ قانون اساسی برای او مقرر شده است مسئول می‌باشد و علی‌هذا در رابطه با مسئولیت‌های قوه قضائیه، وزیر دادگستری مسئول نخواهد بود، ولی در رابطه با شکایات از طرز کار قوه قضائیه به موجب اصل ۹۰ قانون اساسی عمل خواهد شد و نیز در رابطه با مواردی که مجلس شورای اسلامی تحقیق و تفحص را لازم بداند، طبق اصل ۷۶ قانون اساسی می‌تواند تحقیق و تفحص نماید. بدیهی است در رابطه با این دو اصل و کیفیت تحقیق و تفحص و اقدامی که مجلس شورای اسلامی در صورتی که پاسخ را قانع‌کننده ندانست باید بنماید، می‌تواند قانون لازم

را تصویب نماید.

علاوه بر این، چون طبق اصل ۸۴ قانون اساسی هر نماینده می‌تواند در همه مسائل داخلی و خارجی کشور اظهار نظر نماید، در امور قضایی نیز می‌تواند هرگونه نظری را لازم بداند در مجلس شورای اسلامی اظهار نماید.»

دبیر شورای نگهبان

لطف‌الله صافی

۳-۵- نظر شماره ۳۳۰۸ مورخ ۱۳۶۷/۱۰/۳ و نظریه تفسیری شماره ۳۳۴۴ مورخ ۱۳۶۷/۱۰/۷ شورای نگهبان در پاسخ به درخواست رئیس کمیسیون شوراها و امور داخلی مجلس نسبت به تحقیق و تفحص از ابطال انتخابات پانزده حوزه انتخابیه:

شماره: ۴۳۳-۳۱۳/۲۱۴

تاریخ: ۱۳۶۷/۱۰/۱

تلفنگرام فوری

از کمیسیون داخلی مجلس شورای اسلامی به شورای نگهبان
برادر ارجمند آیت‌الله محمدی گیلانی، دبیر شورای محترم نگهبان دامت برکاته
سلام علیکم

احتراماً در پی درخواست جمعی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی از ریاست محترم مجلس بر اساس اصل هفتاد و شش قانون اساسی در مورد تحقیق و تفحص در خصوص علت ابطال انتخابات پانزده حوزه انتخابیه در مرحله اول دوره سوم و ارجاع نامه شماره ق- ۳۰۳۹ مورخ ۶۷/۹/۱۷ ریاست محترم مجلس به کمیسیون داخلی، نظر به اینکه کمیسیون مزبور قرار است کار تحقیقات و تفحص انتخابات مذکور را با مدارک لازم انجام و گزارش آن را به ریاست محترم مجلس ارسال نماید، لذا تقاضامندم حضرت‌عالی در جلسه کمیسیون شوراها و امور داخلی مورخه ۶۷/۱۰/۴ ساعت ۱۴ تشریف‌فرما شوید. ضمناً مدارک ابطال را کتباً به این کمیسیون ارسال فرمایید. موجب کمال تشکر و امتنان است.

اشرفی اصفهانی

رئیس کمیسیون شوراها و امور داخلی

شماره: ۳۳۰۸

تاریخ: ۱۳۶۷/۱۰/۳

تأییدیه تلفنگرام

ریاست محترم کمیسیون شوراها و امور داخلی کشور مجلس شورای اسلامی

عطف به تلفنگرام شماره ۴۳۳-۳۱۳/۲۱۴ مورخ ۱۳۶۷/۱۰/۱:

و علیکم السلام و رحمت الله

«بر اساس نظر تفسیری شورای نگهبان، اصل ۷۶ شامل مواردی از قبیل مقام

معظم رهبری، مجلس خبرگان و شورای نگهبان نمی شود.»

دبیر شورای نگهبان

محمد محمدی گیلانی

شماره: ۳۳۴۴

تاریخ: ۱۳۶۷/۱۰/۷

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

شورای نگهبان در مقام تفسیر اصل ۷۶ قانون اساسی، نظر تفسیری متفق علیه خود

را به شرح ذیل اعلام می دارد:

«اصل ۷۶ قانون اساسی شامل مواردی از قبیل مقام معظم رهبری، مجلس

خبرگان و شورای نگهبان که مافوق مجلس شورای اسلامی می باشند، نمی شود.»

دبیر شورای نگهبان

محمد محمدی گیلانی

۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی

۵- تذکرات ارشادی و قانونی شورای نگهبان

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نمایان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود
را ایفا و تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)



آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی،
کوچه شهید دهقانی‌نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir